

Motion till riksdagen 2008/09:Ju340

av **Carina Ohlsson (s)**

Samordnade rättsprocesser i barnmål

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell samordning med direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling för en barnvänligare rättsprocess i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn betraktas som brottsoffer när de upplever våld.

Motivering

Statistik har genom åren visat att ett mycket stort antal polisanmälningar har gjorts rörande barn utsatta för vålds- eller sexualbrott. Polisanmälningar och andelen brott som går vidare till åtal eller strafföreläggande varierar starkt över landet. Det gäller även lagföringsprocenten som uppvisar oroväckande variation. Det är angeläget att identifiera vilka faktorer som ligger bakom den stora variationen mellan de olika åklagarkamrarna för att på så sätt stärka barnens ställning i rättsprocessen.

Alla barn måste ha rätt till ett professionellt handlägningsförfarande. Kompetensnivån måste höjas hos alla aktörer i utredningar och förhandlingar genom särskild utbildning och viss specialisering. Allmän kunskap om och erfarenhet av barn räcker inte. Kompetensen måste bygga på särskild kunskap om bl.a. problematiken vid sexuella övergrepp såsom barns reaktionsmönster och förövarens beteende.

Ansvariga myndigheter såsom socialtjänst, polis och åklagare måste samverka bättre för att uppnå en barnvänlig rättsprocess. I ett skede, när det finns misstankar om att ett barn utsatts för fysiskt våld eller sexuella övergrepp, måste samhällets insatser och stöd fungera utan komplikationer. Barnet och hans/hennes anhöriga och andra vuxna i barnets närhet måste få vägledning och ett gott och professionellt bemötande. Det är nödvändigt att minimera

Fel! Okänt namn på

antalet förhörstillfällen för att inte utsätta barnet för onödig press eller rentav ytterligare traumatiseringar. Det är därför viktigt att myndigheterna samverkar. Det ideala ur ett barnrättsperspektiv, är att alla relevanta myndigheter för rättshjälp och psykosocialt stöd finns representerade under ett tak. Det är mycket positivt att denna samverkan nu kommit i gång på några ställen i landet.

Åklagarmyndigheten fick 2005 i uppdrag av s-regeringen att tillsammans med Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket etablera försöksverksamhet med samverkan under gemensamt tak vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott – barnahus. Försöksverksamhet pågår i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping, Sundsvall och Umeå och fler barnahus är på väg att startas. Sannolikt finns mycket erfarenhet att dra av denna försöksverksamhet för att få en bättre och barnvänligare rättsprocess.

Det går inte att nog poängtera vikten av samarbete. Utan samverkan finns det en uppenbar risk att myndigheternas egna skyldigheter och intressen, samt brist på samverkan, går före barnets bästa. Det verkar också som om de ansvariga utredarna utvecklar en alldeles för pessimistisk syn på möjligheterna att finna tillräckliga bevis och då väljer att lägga ned utredningen tidigare än nödvändigt. Dessa omständigheter kan inverka negativt på allmänhetens benägenhet att rapportera misstänkta övergrepp, särskilt som de redan känner till att en brottsutredning innebär stora påfrestningar för barnet.

För att få en barnvänligare rättsprocess krävs en nationell samordning där direktiv om kompetensutveckling, samverkan och metodutveckling får nationellt genomslag. Det handlar om att alla barn ska erbjudas samma professionella bemötande oavsett var de bor i Sverige. I alla mål rörande barn som brottsoffer skulle man önska att barnet, oavsett rättsligt utfall, ska befinna sig i ett bättre läge när processen avslutas än när den inleddes.

Därför anser jag att regeringen bör ta initiativ för att se över hur samordningen mellan myndigheter kan förbättras i mål där barn är brottsoffer. Det är också då ett bra tillfälle att gå vidare för barns bästa och att då betrakta barn som brottsoffer fullt ut även i fall där barnen upplever/bevittnar våld. Det är ju redan möjligt för barnet att få brottskadeersättning, men tyvärr har inte detta skett i så hög utsträckning.

Det är 2009 30 år sedan barnaga blev förbjudet i Sverige, som första land i världen. Nu är det dags att gå vidare och då fullt ut betrakta barn som brottsoffer när de upplever våld. Dessa barn som lever i familjer där mäns våld mot kvinnor/nära relationer är en del utav vardagen utsätts för våld genom att de medvetet får bevittna/uppleva detta våld. Olika undersökningar har också visat att många utav dessa barn också utsätts för fysiskt våld och sexuella övergrepp.

Stockholm den 2 oktober 2008

Carina Ohlsson (s)